

Asia: VN/16344/2020

Lausuntopyyntö lakiluonnoksesta luottotietolain muuttamiseksi maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnoksessa esitetään luottotietolain muuttamista maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen osalta. Esityksen keskeisin muutos on, että maksuhäiriömerkintä tulisi poistaa kuukauden kuluttua siitä, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon velan maksamisesta.

Tällä hetkellä ulosoton tietojärjestelmästä välitetään automaattisesti kuukausittain luottotietotoiminnan harjoittajille ulosottokaaren 1 luvun 32 §:ssä mainitut tiedot. Velallisen pyynnöstä luottotietotoiminnan harjoittajille ilmoitetaan ulosoton kautta tehdyistä maksusuorituksista. Maksuhäiriömerkinnän lajista riippuen luottotietorekisterin merkintä poistetaan maksuilmoituksen perusteella tai rekisterin tietoihin tehdään merkintä velan maksusta.

Ulosoton tekemät ilmoitukset maksusuorituksista vaikuttavat ulosoton itsensä luottotietorekisteriin välittämiin tietoihin kuten myös maksutuomion perusteella tullessiin merkintöihin. Ulosottolaitos ei pysty automaattisesti seuraamaan ulosottoon tehtyjen maksusuoritusten vaikutusta velallisen maksuhäiriömerkintöihin. Käytännössä ei ole mahdollista tutkia viran puolesta jokaisen loppuun maksetun asian osalta sen ulosottohistoriaa sen varmistamiseksi, onko samasta saatavasta aiheutunut aiemmin maksuhäiriömerkintä, joka on edelleen voimassa. Tehtyjen maksusuoritusten yhdistäminen tiettyihin maksuhäiriömerkintöihin vaatisi aina manuaalista henkilötyötä, jonka määrää on erittäin vaikea arvioida.

Mikäli velan maksu poistaisi maksuhäiriömerkinnän huomattavan lyhyessä ajassa, on oletettavaa, että merkintä maksusta toivotaan ilmoitettavan luottotietorekisterinpitäjälle aiempaa useammin. Tämä lisäisi velallisten Ulosottolaitokselle kohdistamien pyyntöjen määrää ja nostaisi henkilöstöressurssien tarvetta. Samassa yhteydessä on tarpeen korostaa, että jatkossakin ilmoitus maksusta tulisi tehdä vain velallisen nimenomaisen pyynnön johdosta, sillä kerrotun mukaisesti tehtyjä maksusuorituksia ei voida automaattisesti yhdistää mahdollisiin maksuhäiriömerkintöihin.

Ulosottolaitoksen kannalta toinen merkittävä odotettavissa oleva muutos on se, että ulosoton yleisöjulkisten todistusten tilaamisen voidaan olettaa lisääntyvän, mikäli maksuhäiriömerkinnät poistuvat luottotietorekisteristä velan maksun myötä. Kuten esitysluonnoksessa tuodaan esiin, aiempi maksuhäiriömerkintä nostaa uuden merkinnän todennäköisyyttä riippumatta siitä, onko saatava sittemmin maksettu. On siis odotettavissa, että luotonantajat ja muut toimijat haluaisivat jatkossakin nähdä velallisen ”historiatietoja” maksukäyttäytymisestä.

Ulosoton todistukset ovat tilattavissa ulosoton sähköisen asiointipalvelun kautta. Palvelun käyttöön liittyy kuitenkin haasteita erityisesti yritysten puolesta toimivien henkilöiden osalta. Vaikka osa asiakirjatilauksista voidaan hoitaa sähköisen asiointipalvelun kautta, lisääntyisivät asiakirjatilaukset Ulosottolaitoksen asiakaspalvelussa. Tämäkin osaltaan lisää henkilöstöresurssitarvetta.

Työmäärän kasvua on vaikea ennakoida tarkasti, mutta edellä esitettyjen seikkojen perusteella voidaan arvioida, että Ulosottolaitoksen henkilöstöresurssitarve kasvaisi 8 – 10 henkilötyövuodella, mikäli luottotietolakia muutetaan esitetyllä tavalla. Tämä lisäisi Ulosottolaitoksen menoja noin 400.000 euroa vuodessa. Lisäksi olisi panostettava tietojärjestelmien kehittämiseen, mikä sinänsä voisi myöhemmin säästää henkilöstömenoissa. Tämä ICT-kehitys maksanee muutamia satoja tuhansia euroja. Jos ulosottohistoria ja sen aiheuttamien maksuhäiriömerkintöjen manuaalinen tutkinta jouduttaisiin tekemään viran puolesta, resurssitarve on arvioitava kokonaan uudestaan ja se on todennäköisesti tässä esitettyyn nähden moninkertainen.

Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi uuden maksuhäiriömerkinnän pidentävä vaikutus. Muutoksen jälkeen jokainen maksuhäiriömerkintä olisi itsenäinen eikä uudella maksuhäiriömerkinnällä olisi vaikutusta vanhan maksuhäiriömerkinnän säilytysaikaan. Tätä uudistusta voidaan pitää kannatettavana, sillä se selkeyttäisi järjestelmää huomattavasti ja vähentäisi velallisten epätietoisuutta maksuhäiriömerkintöjen säilytysajoista.

Toukola Juhani
Ulosottolaitos

Laine Heidi
Valtakunnanvoudinvirasto